Ymddiriedolaeth Natur
Gogledd Cymru
North Wales
Wildlife Trust

Helpwch i atal rhywogaethau ymledol rhag lledaenu i'r gwyllt!

Calendr tymhorol i arddwyr

Beth yw rhywogaethau ymledol?

Bellach mae llai o fflora brodorol ym Mhrydain ac Iwerddon nag o blanhigion anfrodorol sydd wedi'u cyflwyno o bob cwr o'r byd. Nid yw'r rhan fwyaf yn gyffredin neu nid ydynt yn cael effaith amlwg ar fyd natur a bywyd gwyllt. Mae rhywogaethau anfrodorol ymledol yn wahanol, fodd bynnag, oherwydd bod ganddynt y gallu i ymledu, gan achosi niwed i'r amgylchedd, yr economi, ein hiechyd ni, neu'r ffordd rydyn ni'n byw.

Enghreifftiau o rywogaethau ymledol

Cenhinen trionglog

Y gynffon las

Triaglog goch

Cotoneaster asgwrn pysgodyn

Gwernydd Awstralia

Crib-y-ceiliog

Pidyn-y-gog melyn

Coeden lawrgeirios

Clymog Japan

Rhododendron

Beth all garddwyr ei wneud i helpu i atal yr ymlediad?

Er mwyn helpu i warchod ac adfer byd natur mae angen i ni atal rhywogaethau ymledol rhag dianc o'n gerddi ni a sefydlu yn y gwyllt. Agorwch ein tafleu newydd i weld y calendr tymhorol gyda chynghorion defnyddiol ar sut i helpu.

Enw'r planhigyn:	GWANWYN	HAF	HYDREF	GAEAF	Cyngor compostio	Planhigion amgen
Cenhinen trionglog (*Allium triquetrum*)	Cloddio'r planhigyn cyfan allan, gan gymryd gofal i gael gwared ar y bylbiau a phennau'r hadau.	Cloddio'r planhigyn cyfan allan, gan gymryd gofal i gael gwared ar y bylbiau a phennau'r hadau.	Mae'n marw yn ystod yr Hydref a'r Gaeaf.	Mae'n marw yn ystod yr Hydref a'r Gaeaf.	Peidiwch â chompostio bylbynnau na hadau gartref. Defnyddiwch gyfleusterau gwastraff gardd y cyngor.	Craf y geifr (*Allium ursimun*)
Y gynffon las (*Buddleja davidii*)	Cael gwared ar yr eginblanhigion drwy eu tynnu â llaw neu gloddio.	Cloddio i gael gwared arno yn llwyr neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Tynnu pennau'r blodau marw ar ôl blodeuo cyn i hadau ddatblygu.	Cloddio i gael gwared arno yn llwyr neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Peidiwch â chompostio pennau'r hadau gartref. Defnyddiwch gyfleusterau gwastraff gardd y cyngor.	Ysgawen 'Gerda' (*Sambucus nigra* f. *porphyrophylla* 'Gerda'), Lelog Califfornia (*Ceanothus thyrsiflorus*)
Triaglog goch (*Centranthus ruber*)	Cael gwared ar yr eginblanhigion drwy eu tynnu â llaw neu gloddio.	Tynnu pennau'r blodau marw ar ôl blodeuo cyn i hadau ddatblygu.	Tynnu pennau'r blodau marw ar ôl blodeuo cyn i hadau ddatblygu.	Cloddio i gael gwared arno yn llwyr neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Compostio gartref.	Milddail (*Achillea millefolium*), Briweg iâr fach yr haf (*Hylotelephium spectabile*), Isop (*Hyssopus officinalis*)
Cotoneaster asgwrn pysgodyn (*Cotoneaster horizontalis*)	Cael gwared ar yr eginblanhigion drwy eu tynnu â llaw neu gloddio.	Cloddio i gael gwared arno yn llwyr.	Cloddio i gael gwared arno yn llwyr.	Cloddio i gael gwared arno yn llwyr.	Peidiwch â chompostio'r aeron gartref. Defnyddiwch gyfleusterau gwastraff gardd y cyngor.	Corhelygen (*Salix repens* var. *argentea*), Pedwar-ban-byd Rakai (*Hebe rakaiensis*)
Gwernydd Awstralia (*Crassula helmsii*)	WEDI'I WAHARDD MEWN RHAI GWLEDYDD YN Y DU – RHEOLI A GWIRIO					Gold y gors (*Caltha palustris*), Brigwlydd cyffredin (*Callitriche stagnalis*)
Crib-y-ceiliog (*Crocosmia × crocosmiiflora*)	Cael gwared ar yr eginblanhigion a'r planhigion aeddfed drwy eu cloddio allan gan sicrhau bod y cormau'n cael eu tynnu.	Cael gwared ar yr eginblanhigion a'r planhigion aeddfed drwy eu cloddio allan gan sicrhau bod y cormau'n cael eu tynnu.	Cael gwared ar yr eginblanhigion a'r planhigion aeddfed drwy eu cloddio allan. Mae'n marw yn ystod yr Hydref a'r Gaeaf.	Cael gwared ar yr eginblanhigion a'r planhigion aeddfed drwy eu cloddio allan. Mae'n marw yn ystod yr Hydref a'r Gaeaf.	Peidiwch â chompostio'r cormau gartref. Defnyddiwch gyfleusterau gwastraff gardd y cyngor.	Iris 'Black Swan', Procer poeth Rooper (*Kniphofia rooperi*)
Pidyn-y-gog melyn (*Lysichiton americanus*)	WEDI'I WAHARDD MEWN RHAI GWLEDYDD YN Y DU – RHEOLI A GWIRIO					Astilbe 'Fanal' (*Astilbe × arendsii*), Lili undydd (*Hosta 'Sum and Substance'*)
Coeden lawrgeirios (*Prunus laurocerasus*)	Cael gwared ar yr eginblanhigion a'r sugnyddion drwy eu tynnu â llaw neu gloddio / torri.	Tynnu pennau'r blodau marw ar ôl blodeuo cyn i'r aeron ddatblygu.	Cloddio allan i gael gwared arno neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Cloddio allan i gael gwared arno neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Defnyddiwch gyfleusterau gwastraff gardd y cyngor.	Ywen (*Taxus baccata*), Ffawydden (*Fagus sylvatica*), Yswydden (*Ligustrum vulgare*), Celynnen (*Ilex aquifolium*)
Clymog Japan (*Reynoutria japonica*)	WEDI'I GYFYNGU YN Y DU – RHAID EI REOLI					Cretan hemp (*Datisca cannabina*), Aralia cachemirica (*Aralia cachemirica*)
Rhododendron (*Rhododendron ponticum*)	Cael gwared ar yr eginblanhigion a'r sugnyddion drwy eu tynnu â llaw neu gloddio / torri.	Tynnu pennau'r blodau marw ar ôl blodeuo i atal yr hadau rhag ymledu.	Cloddio allan i gael gwared arno neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Cloddio allan i gael gwared arno neu ei dorri'n ôl i gyfyngu ar dyfiant.	Rhaid defnyddio cyfleusterau gwastraff arbenigol i gael gwared arno.	Abelia sgleiniog (*Abelia grandiflora*), Viburnum Burkwood (*Viburnum × burkwoodii*)

BYDDWCH YN YMWYBODOL!

Mae'r planhigyn yma wedi'i wahardd rhag cael ei werthu mewn o leiaf un wlad yn y DU. Yn y gwledydd lle mae gwaharddiad yn berthnasol, rhaid i arddwyr sydd eisoes â'r planhigyn ei gadw dan reolaeth a rhaid iddynt beidio â chaniatáu iddo ymledu i'r gwyllt. Efallai y bydd angen triniaeth arbenigol i gael gwared arno.

Cronfa Treftadaeth Heritage Fund

Mewn Partneriaeth â Llywodraeth Cymru / In Partnership with Welsh Government

Sganiwch y cod i archwilio fideos, proffiliau planhigion a mwy yn y *Pecyn Adnoddau i Arddwyr*

© YNGC | Rhif elusen gofrestredig: 230772 | Ffotograffau: GB NNSS, Lisa Toth, Philip Precey | northwaleswildlifetrust.org.uk/cy/pecyn-cymorth-garddwyr